

Kan modellering av marine naturtyper bidra til økt marin verdiskaping?

Eli Rinde

NIVA

**Bergen – Konferanse om
Verdiskaping i kystsonen
29. – 30. nov 2007**

JA!

**Direkte og indirekte
gjennom utvikling av kunnskap,
metodikk, og arealdekkende
informasjon av nytte for
forskning, forvaltning og
næringsutvikling**

Forutsetninger for verdiskaping i kystsonen

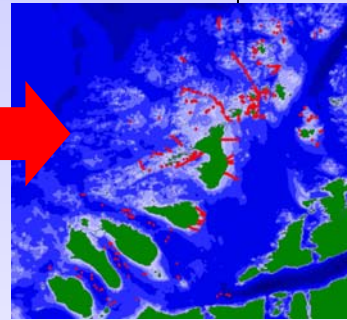
- **Kunnskap om naturressursene** i kystsonen
  - Hva finnes hvor, og hvorfor?
- Kunnskap om hvordan naturressursene blir **påvirket** av **naturlige** prosesser og av **menneskelig** aktivitet
  - Forutsetter at vi vet hvor naturressursene finnes og hvorfor
- Kunnskap om **økologisk status** – både for høsting og plassering av anlegg
- Et balansert forhold mellom **bruk** og **vern** av naturressursene både mht **arealbruk** og **uttak/høsting** av naturressursene
  - Krever også oversikt over **hva** som finnes **hvor** og **hvorfor**, og oversikt over **interessekonflikter**

Modellere utbredelse av en art eller naturtype

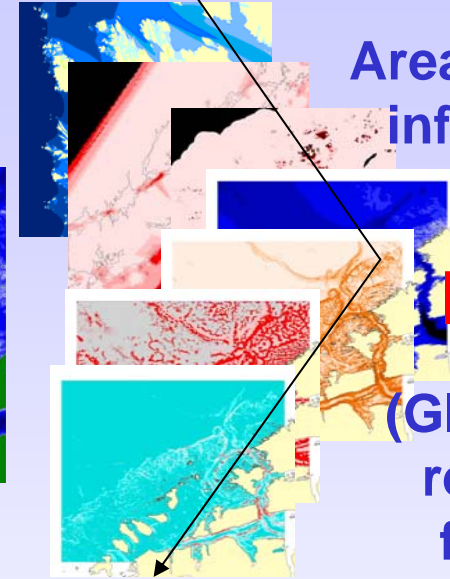
Datainnsamling

Data

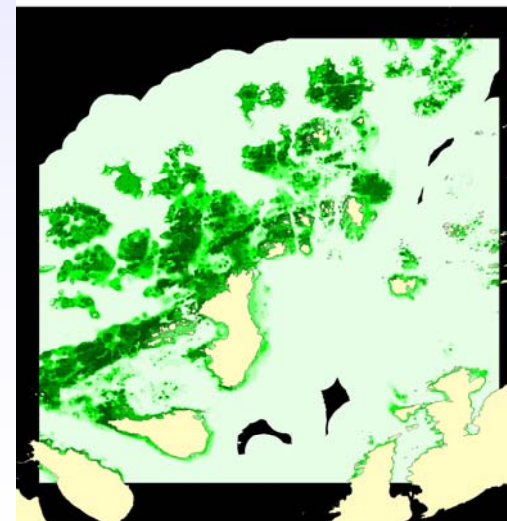
Arealdekkende informasjon

(GIS-lag) for relevante faktorer

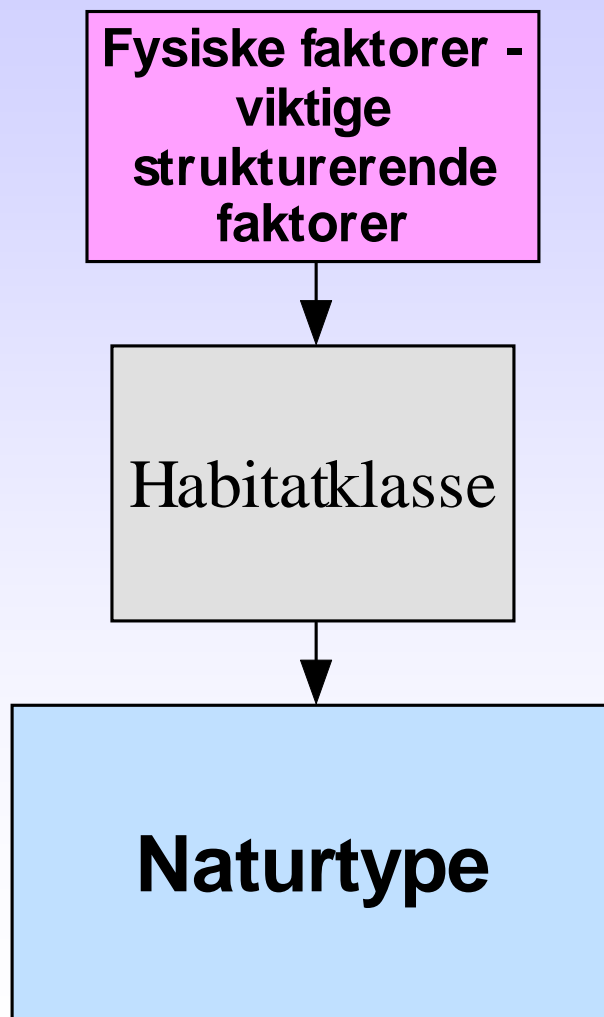

Analyser av sammenhenger

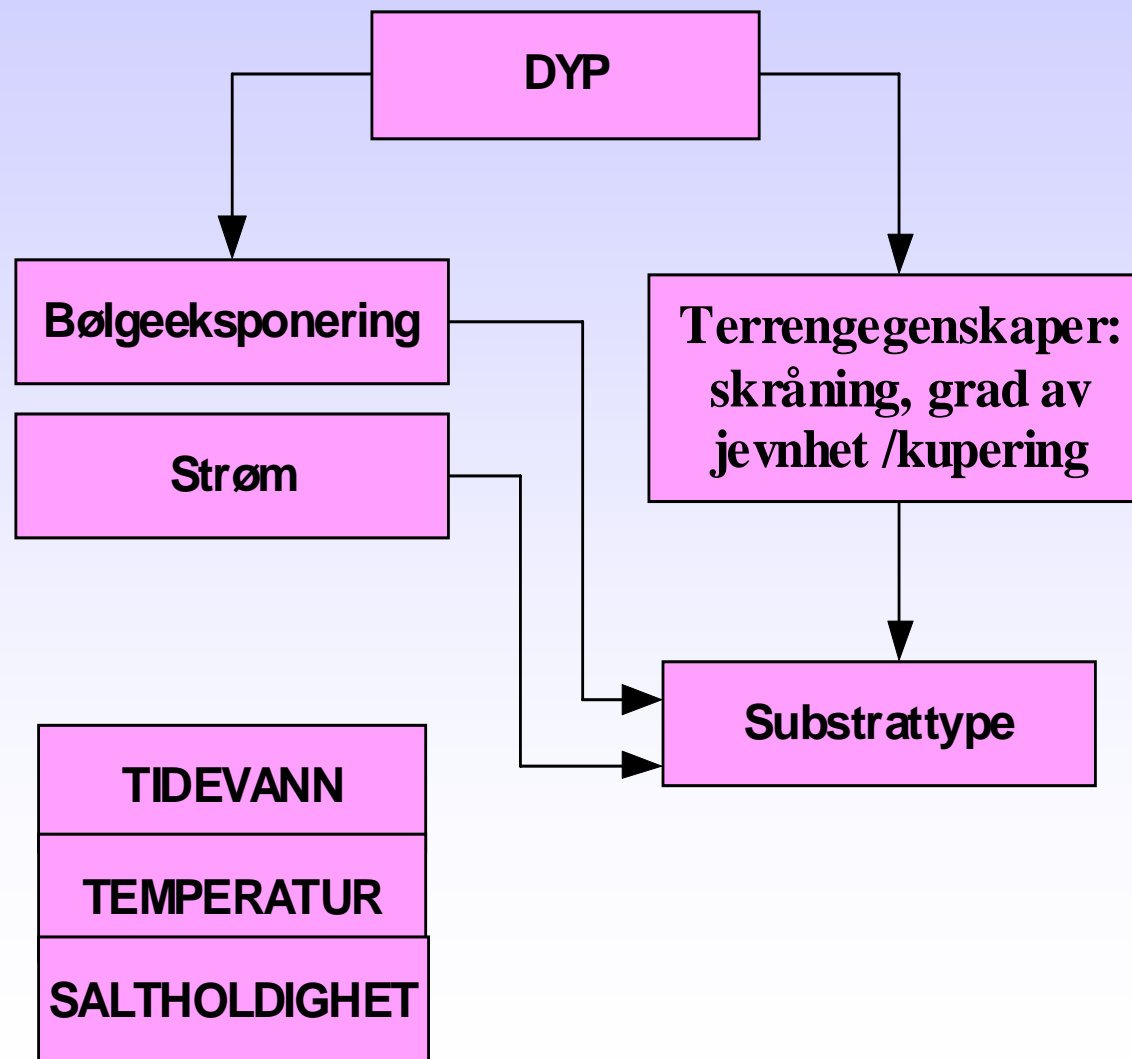

Modellert utbredelse av arten – naturtypen

Utbredelsen til marine naturtyper er i stor grad styrt av fysiske faktorer → Hva/Hvorfor/Hvor

Utbredelsen til marine naturtyper er i stor grad styrt av fysiske faktorer → Hva/Hvorfor/Hvor

Kart som viser forekomst og fordeling av viktige naturtyper som gir viktig info om:

- **Biologisk mangfold**
  - **Produktivitet**
  - **Naturverdier**
  - **Oppvekstområder**
  - **Gyteområder**
  - **Arealet til utnyttbare arter**
- som det må tas hensyn til ved balansert bruk/vern av kystsonen, samtidig som det utgjør nyttig info for næringsvirksomhet i kystsonen**

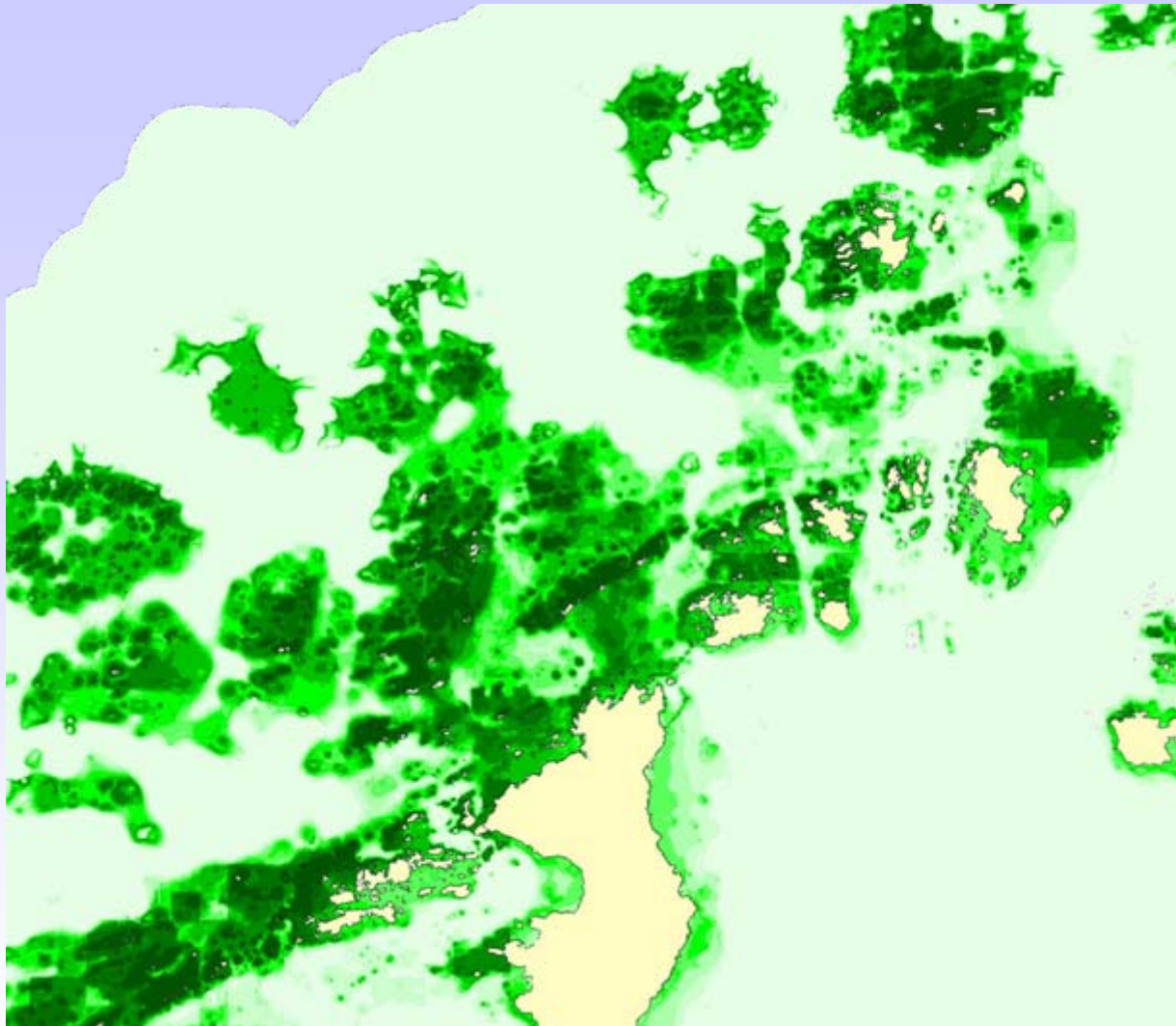
Kunnskap / data avledet fra utvikling av naturtypemodellering

---

- **Arealdekkende kart over fysiske forhold**; dyp, terrengformer, substrattype, bølgeeksponering og strøm - relevant i forhold til feks plassering og konstruksjon av anlegg
- Kan benyttes til å etablere arealdekkende modeller av ”**egnethetskriterier**”:
  - Gode lokaliteter må oppfylle gitte krav mht eksponering, strøm, dyp, ankringsmulighet
  - Hvor kan du forvente å finne høstbar ressurs av god kvalitet til ulike tider av året
- **Økologisk status** – hvor har en områder med god økologisk status? Hvor bør du hente prøver for å kunne fastsette økologisk status?

Eksempler på naturtypemodeller

Kart som angir sannsynligheten for forekomst av stortare

Tareskog → nedbeitet ørken

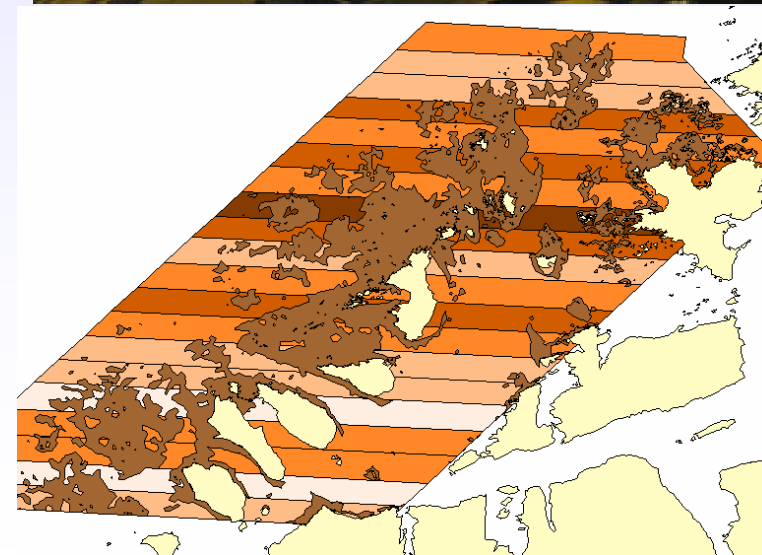
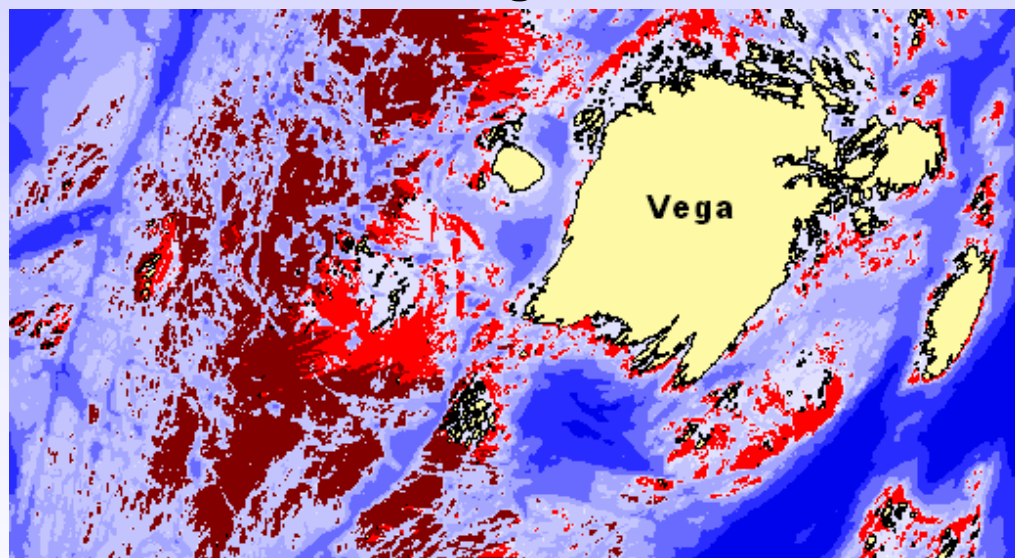

**Kråkeboller – som høstbar
ressurs, tare og arter i
tareskogen som høstbar
ressurs**

Omfang nedbeitet område / Økologiske konsekvenser av taretråling

- Modellert utbredelse av tareskog
- Modellert omfang av nedbeitet tareskog

Studier av økologiske konsekvenser av taretråling – basert på modeller av tareskogsutbredelse

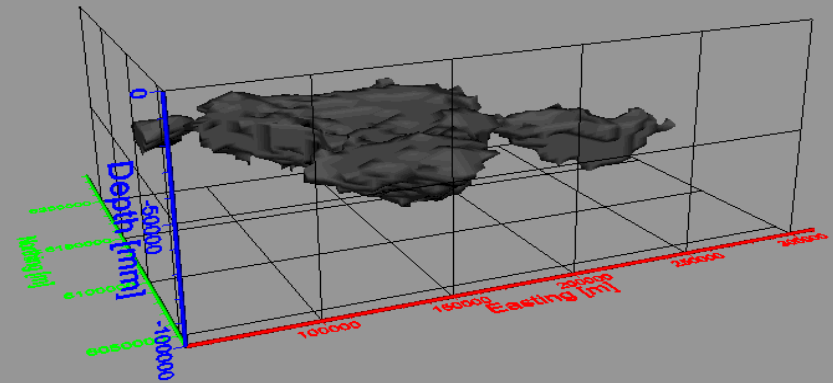
Kart som angir sannsynligheten for forekomst av ålegras. Gir samtidig info om ressurser knyttet til denne naturtypen

Gyting hos torsk i Østersjøen forutsetninger:

- PSU >11 & O₂/l >2, Dyp: 55 - 70 m
- Størrelsen på dette vannvolumet varierer over tid
- Størrelsen bestemmer rekrutteringssuksessen til torsk
- En kan koble det modellerte “volumet” av naturtypen direkte til den økonomisk utnyttelsen av ressursen
- potensielle konsekvenser av klimaendringer på ressursen

Bornholm Basin of the Baltic Sea
1994 3. Qrt

Annual variation in the Cod
Reproductive Volume, DIFRES

BALANCE project

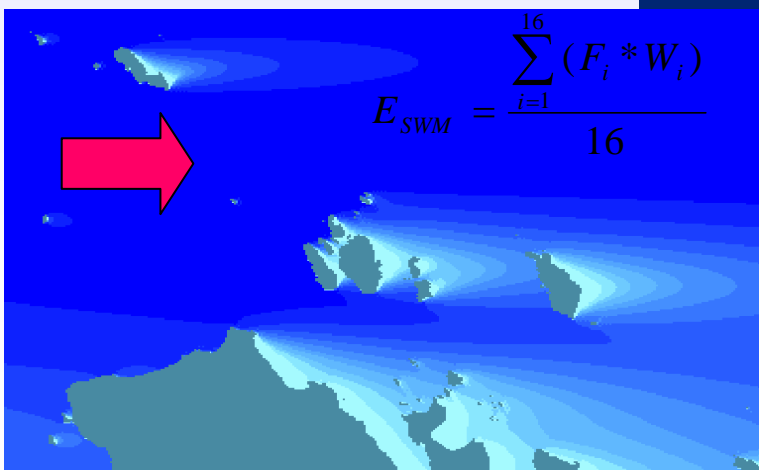
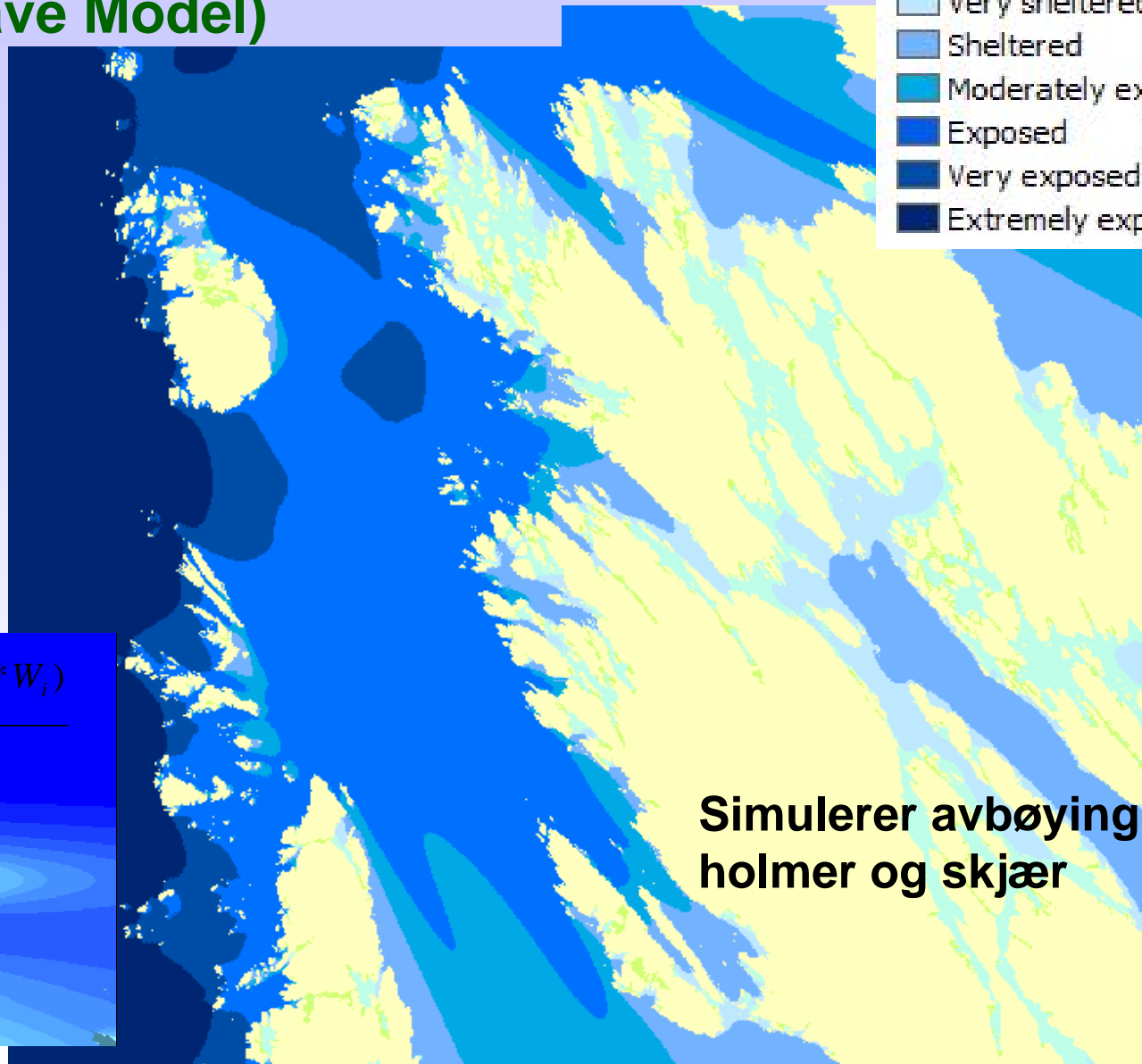
**Eksempler på
arealdekkende modeller –
kartfestet informasjon
fra utvikling av
naturtypemodeller**

Bølgeeksponeringsmodell SWM (Simplified Wave Model)

Oppløsning: 25x25 m,
tilgjengelig for hele
norskekysten

Isæus 2004

- Ultra sheltered
- Extremely sheltered
- Very sheltered
- Sheltered
- Moderately exposed
- Exposed
- Very exposed
- Extremely exposed

Simulerer avbøying pga
holmer og skjær

Kart over habitatklasser i henhold til Europeiske standarder (EUNIS-systemet)

Lillesand-Grimstad, 1:140 000

Et rammeverk for felt design for å etablere referanseforhold for kystvanntyper i henhold til Vannrammedirektivet;

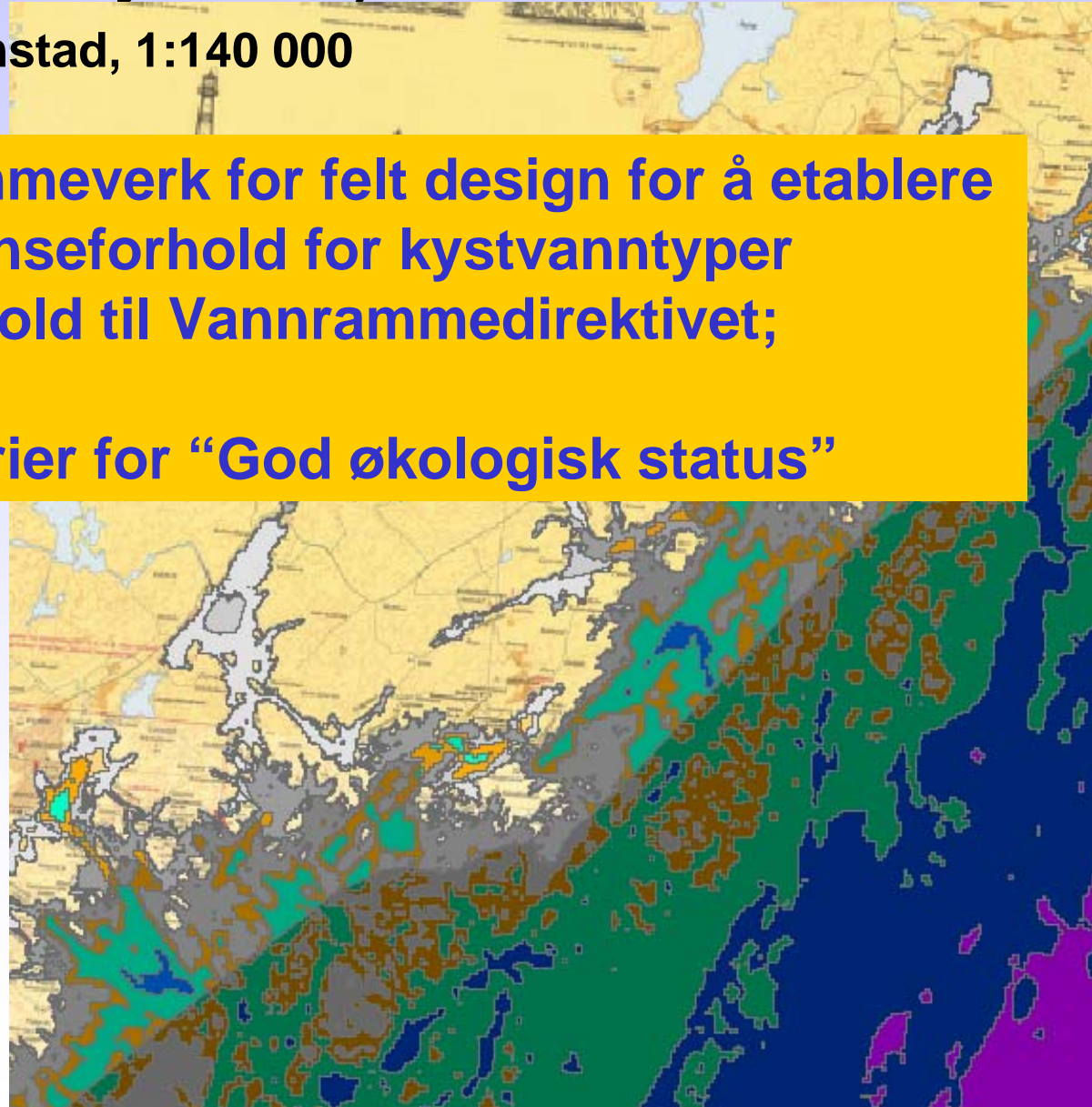
- kriterier for “God økologisk status”

- 0-30 Exposed
- 0-30 Extremely sheltered
- 0-30 Land
- 0-30 Moderately exposed
- 0-30 Sheltered
- 0-30 Ultra sheltered
- 0-30 Very sheltered

- 30-50 Exposed
- 30-50 Extremely sheltered
- 30-50 Land
- 30-50 Moderately exposed
- 30-50 Sheltered
- 30-50 Very sheltered

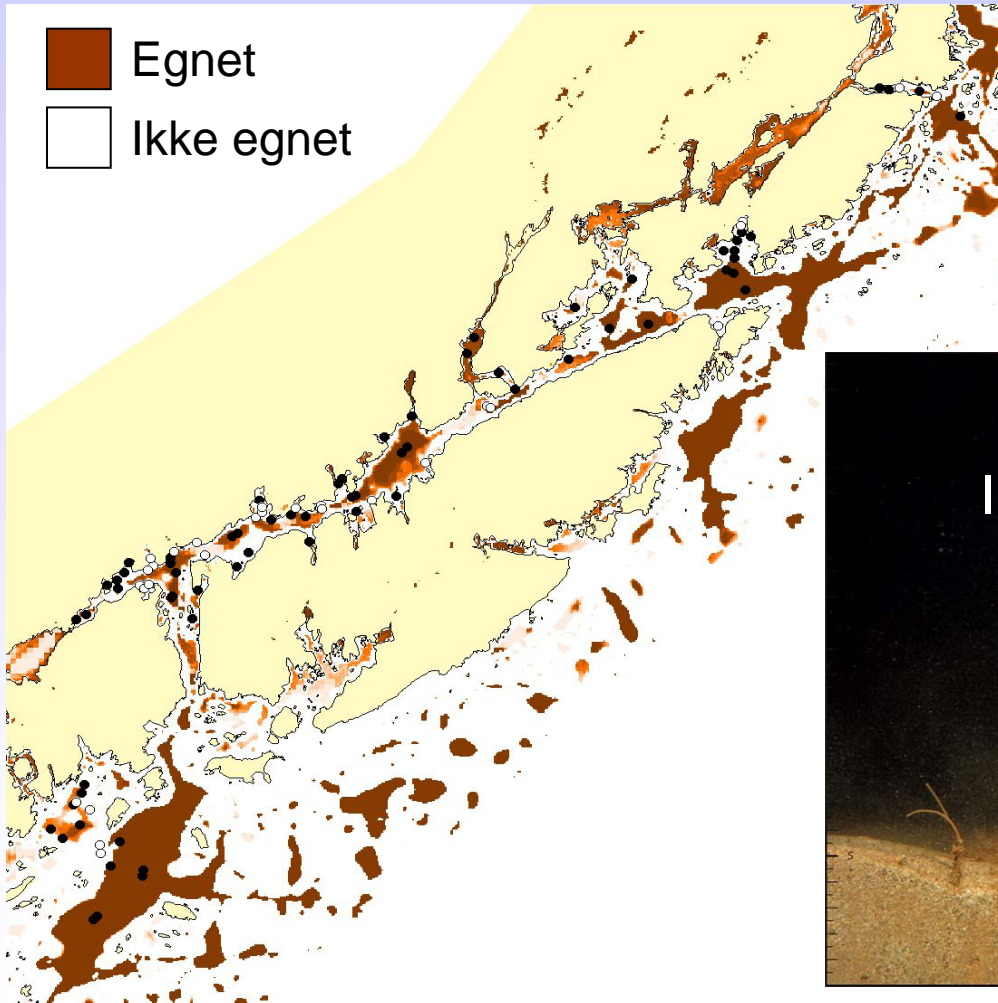
- 50-100 Exposed
- 50-100 Extremely sheltered
- 50-100 Moderately exposed
- 50-100 Sheltered
- 50-100 Very sheltered

- 100-200 Exposed
- 100-200 Moderately exposed
- 100-200 Sheltered
- 100-200 Very sheltered
- 200-500 Exposed
- 200-500 Moderately exposed
- 500-700 Exposed

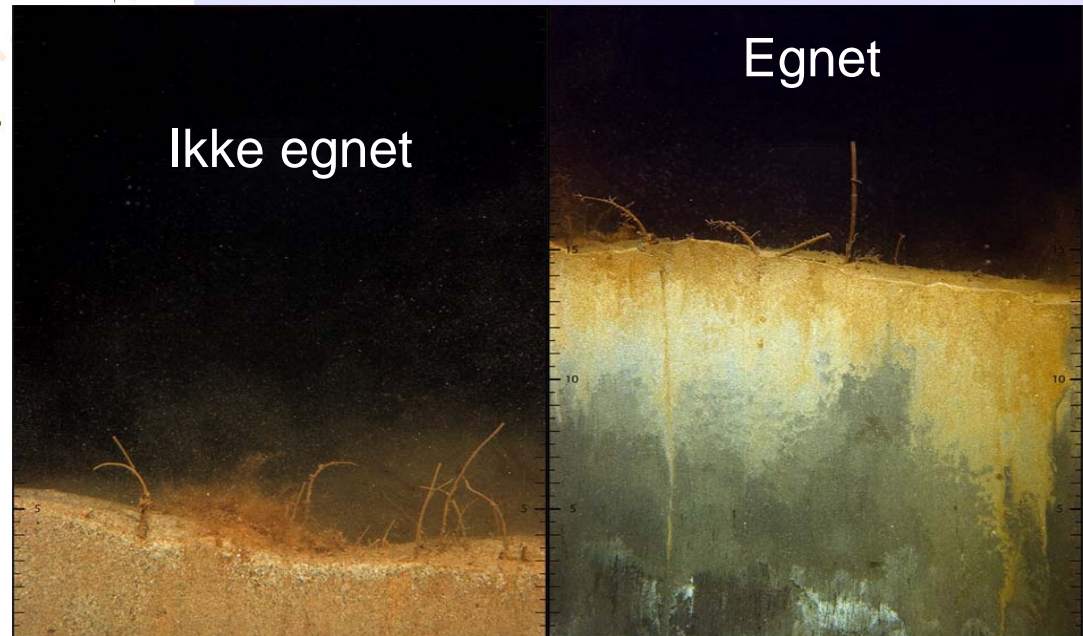

Økologisk status – Hvor kan en ta prøver? – Hvor kan man høste ressurser? – Markedsføring?

- Egnnet
- Ikke egnnet

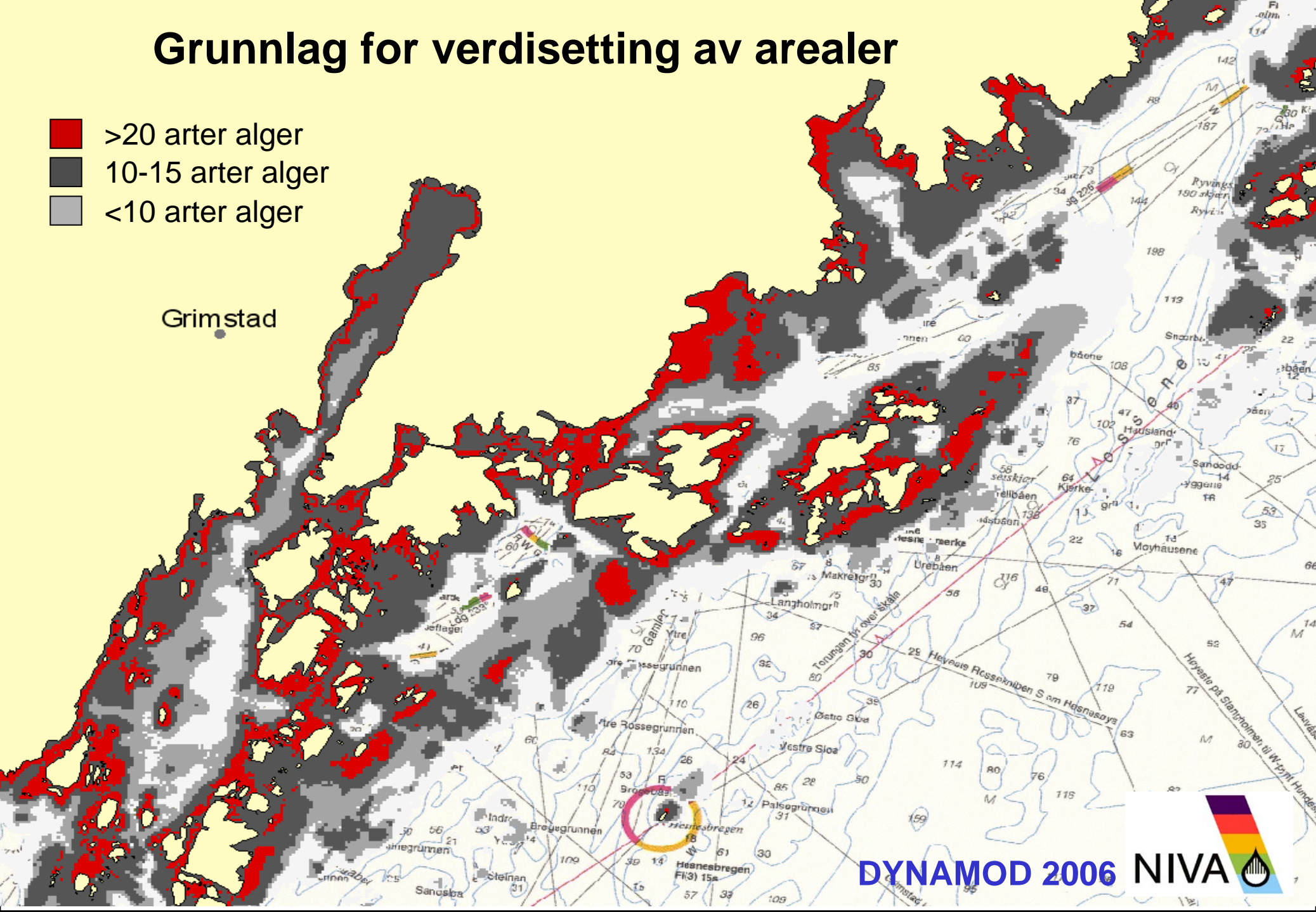
Analyse av områder med tilstrekkelig sedimenttykkelse til innsamling av bløtbunnsmateriale

Grunnlag for verdisetting av arealer

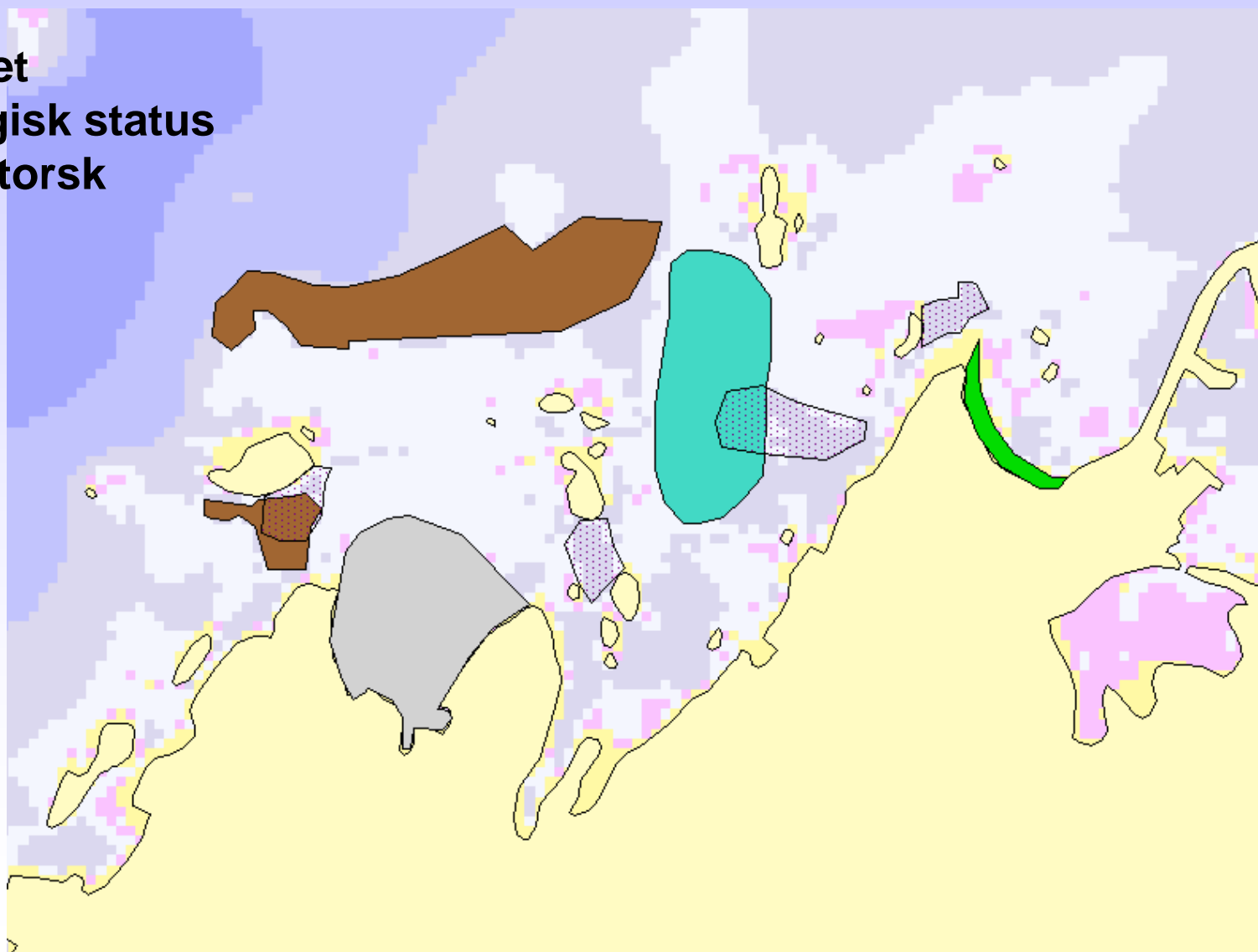
- >20 arter alger
- 10-15 arter alger
- <10 arter alger

Grimstad

Temakart synliggjøre informasjon, og er nødvendig for å kunne ta hensyn til og for å avveie interessekonflikter

- Egnert lokalitet
- Dårlig økologisk status
- Gyteområde torsk
- Ålegraseng
- Tareskog
- Land

Konklusjoner - oppsummering

- **Økologisk innsikt – forskning/forvaltning/næringsutvikling**
- **Kostnadseffektivt verktøy som gir nyttig arealinformasjon - et stort utviklingspotensiale**
- **Produserer kart som gir nødvendig informasjon for å få til en balansert bruk/vern av kystsonen, der ulike interessekonflikter tas hensyn til**
- **Arealfester naturverdier, hvor du kan høste/plassere anlegg, hvor du har god økologisk status både for høsting, oppdrett og for markedsføring**
- **Naturtypemodellering gir innsikt i økologiske konsekvenser av naturlige og menneskeskapte påvirkninger (feks taretråling og kråkebollenedbeiting)**

**Takk for
oppmerksomheten!!**